

TEMPEN PÅ MOTORBRANSCHEN

DALARNAS LÄN 2016

Ökat rekryteringsbehov och mycket goda möjligheter till jobb. Trots det minskar antalet elever på gymnasiets fordons- och transportprogram.

En rapport framtagen av Motorbranschens yrkesnämnder, MYN och LYN – två samarbetsorgan mellan motorbranschens arbetsgivare och fackförbund. Verksamheten bedrivs under varumärket Bilproffs.se

INNEHÅLL

Ökat rekryteringsbehov i motorbranschen.....	3
Kort om branschen.....	4
Motorbranschen i landet.....	5
Arbetsmarknad.....	6
Fordons- och transportprogrammet.....	8
Konkurrenskraftig lönebild.....	9
Om MYN och LYN.....	10
Källor.....	10

Om undersökningen

Undersökningen *Tempen på motorbranschen*, tas årligen fram på riks- och länsnivå av MYN och LYN.

Sammanlagt har ett urval om 840 arbetsplatser inom kategorin motorverkstäder och billackeringsverkstäder tillfrågats, varav 259 har svarat på 15 frågor rörande rekryteringsbehovet för deras verkstad.

Svarsfrekvensen på riksnivå är 31 %. Undersökningen är även uppdelad på länsnivå, vilket gör att svarsfrekvensen skiljer sig mellan länen från lägst runt 20 % till högst runt 60 %. I Dalarna är svarsfrekvensen 20 %.

Urvalet är framtaget för att representera hela motorbranschen och rekryteringsbehovet är uppräknat till att omfatta alla 4 500 företag i motorbranschen i Sverige.

För mer detaljerad information kring tillvägagångsätt och statistiskt urval hänvisas till Rose-Marie Olsson, Motorbranschens yrkesnämnder, rose-marie.olsson@transportforetagen.se

ÖKAT REKRYTERINGSBEHOV I MOTORBRANSCHEN

Med cirka 4 500 företag och 63 000 anställda är motorbranschen en betydande del av näringslivet i Sverige och viktig för att en rad andra branscher ska fungera.

Dålig matchning och sjunkande ungdomskullar har de senaste åren skapat en personalbrist i branschen, något som har förvärrats ytterligare under året. I den rekryteringsundersökning som Motorbranschens yrkesnämnder, MYN och LYN, gjort inför den här rapporten ser man att branschen behöver anställa cirka 5 500 personer över hela landet inom tre år, upp från 5 000 personer föregående år.

Samtidigt sjunker antalet elever på fordons- och transportprogrammet på gymnasiet. Detta leder redan idag till en kompetensbrist som kommer att förvärras om inte trenden bryts. Trots detta går många ungdomar, speciellt de som är utrikes födda, utan arbete och framtidstro.

För att säkra branschens kompetensbehov och för att ge ungdomar arbete behövs det fler som söker till och studerar på fordons- och transportprogrammet redan till hösten 2016.

Den 13 december 2015 gick regeringen tillsammans med LO och Svenskt Näringsliv ut och deklarerade att 2016 skulle bli Yrkesutbildningens år, något som talar för frågans allvar och de möjligheter i form av arbete som branschen erbjuder.

Visste du att...

En lastvagnstekniker i Dalarna tjänar i genomsnitt 31 400 kr i månaden! Trots det svarar 20 procent av företagen inom Motorbranschen i länet att det är svårt att hitta personal.

Källa: Svenskt Näringsliv

KORT OM BRANSCHEN

På motorbranschens eftermarknad finns sex centrala yrkesroller: lastbilsteknik, maskinteknik, personbilsteknik, bilskadereparation, fordonslackering samt reservdelsspecialitet. Alla yrkesroller kräver en praktisk utbildning från vanligtvis ett fordonstekniskt gymnasium. I takt med att tekniken i bilar, lastbilar och maskiner blivit mer och mer komplex har även kraven på personalen blivit högre, något som har bidragit positivt till lönebildningen, men också till att personalförsörjningen blivit mer utmanad för branschen.

Branschens traditionella yrkesgrupper är mycket viktiga för att hålla både den privata fordonsparken och den svenska basindustrin igång. Framöver kommer dock ännu högre krav att ställas då bilar, lastbilar och maskiner blir mer uppkopplade och drivs av många olika typer av drivmedel. En Tesla med ett underrede fullt av batterier och fullt utrustad underhållnings- och navigationssystem ställer helt andra krav än en första generationens Volvo V70. Branschen hoppas nu locka en bredare rekryteringsbas till följd av de nya möjligheterna att få arbeta med avancerad och banbrytande teknik.

Motorbranschen är också mindre konjunkturberoende än många andra branscher. När det är högkonjunktur är det nybilsförsäljningen som drar branschen medan efterfrågan på service och reparationer tenderar att

öka i lågkonjunktur när bilparken åldras. Motorbranschens rekryteringsbehov är därför mindre konjunkturberoende och mer en faktor av strukturella förändringar som hänger samman med:

- Ett ökat behov av vägtransporter
- En vikande tillgång på kompetent nyutbildad arbetskraft
- Åldersavgångar bland befintlig personal under de närmaste åren

Visste du att...

Antalet nyregistreringar av personbilar ökade med 22 procent i december – just nu råder det högtryck i bilhallarna.

Volvo V70 är för övrigt Sveriges vanligaste nyregistrerade bilmärke.

Källa: BilSweden

MOTORBRANSCHEN I LANDET OCH LÄNET

I Sverige är behovet av ny personal inom branschen stort. Nationellt behöver branschen anställa cirka 5 500 personer de kommande tre åren. Eftersom branschen är förhållandevis stabil gentemot konjunktursvängningar är orsaken till rekryteringsbehovet strukturellt – pensionsavgångar ska ersättas samtidigt som efterfrågan på branschens tjänster ökar. Bara under det senaste året har branschen anställt 5 118 personer, varav de vanligaste anledningarna till nyrekrytering är just ersättningsrekrytering följt av utökning av verksamheten. I Dalarnas län är motsvarande siffra 226 personer och vanligaste anledning anges vara ersättningsrekrytering.

Motorbranschen innebär stora möjligheter för den anställda att själv forma sin karriär. Förutom bra lönevillkor och en trygg framtidsbransch är möjligheten att starta eget stor. Detta blir tydligt då 34 procent av alla branschföretag i undersökningen har mellan 1-10 anställda.

Men, det går även att göra karriär i något större företag då 37 procent av alla branschföretag i undersökningar har mellan 26 - 100 anställda och 11 procent har fler än 100 anställda.

ARBETSMARKNAD

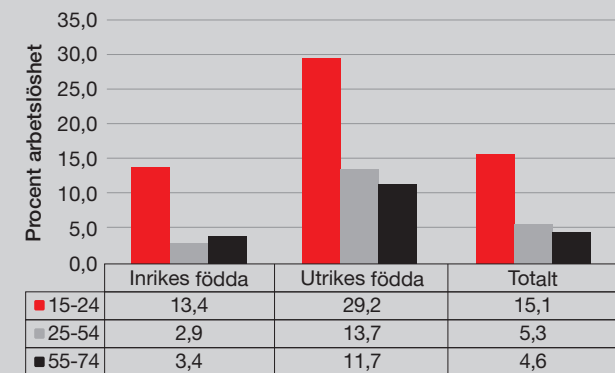
Ungdomsarbetslösheten är en fortsatt utmaning i Sverige och ligger högre än både Norge och Danmark. I november 2015 låg arbetslösheten bland unga inrikes födda på 13,4 procent och unga utrikes födda på 29,2 procent. I länet ligger ungdomsarbetslösheten på 12,3 procent.

Motorbranschen har dock gått mot strömmen! I rekryteringsenkäten som skickades ut till arbetsgivare i branschen svarade 33 procent av de som rekryterat personal under det gångna året att anledningen har varit för att kunna expandera verksamheten och möta en ökad efterfrågan.

Även framtiden ser ljus ut för jobbsökande med rätt kompetens, då arbetsgivarna i branschen räknar med att cirka 5 500 nya tjänster kommer tillsättas den kommande treårsperioden. Trots en avvaktande konjunktur så räknar alltså branschens arbetsgivare med att behöva anställa personal inom de närmaste åren. Även i ett längre perspektiv kan man räkna med fler nyanställningar, då befolkningen åldras och antalet personer i arbetsför ålder minskar, enligt beräkningar från SCB

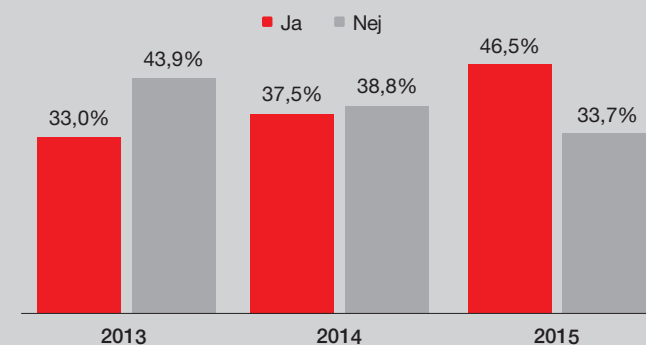
Problemet är dock att företagen har fått det svårare och svårare att hitta kompetent personal. I MYN och LYN:s rekryteringsundersökning rapporterade 47 procent av arbetsgivarna att de haft svårt att hitta personal under det senaste året, vilket är en ökning med 9 procentenheter sedan förra året och 14 procentenheter för två år sedan. I länet uppgav 20 procent att de hade svårt att hitta personal. Detta gör att ungdomar med rätt utbildning är eftertraktade och har stor möjlighet att snabbt få jobb i branschen efter examen.

Arbetslöshet november 2015
fördelat på olika bakgrund och
ålderskategorier

Källa: SCB AKU november 2015

Har ni under året
haft svårigheter med
att rekrytera?

Källa: MYN och LYN, Tempen på motorbranschen 2016

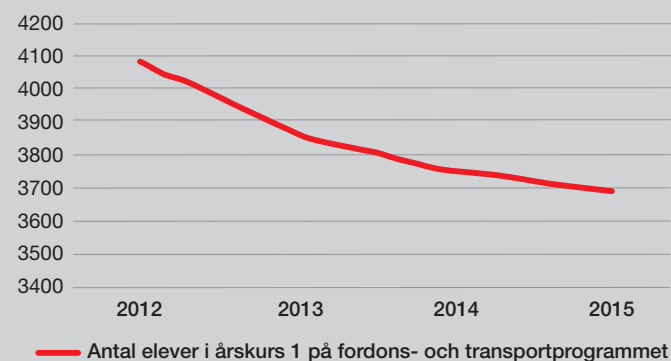

FORDONS- OCH TRANSPORTPROGRAMMET

Med ett stort behov av arbetskraft och svårigheter att hitta kompetent personal är det naturligt att se till utbildningen. Elever från fordons- och transportprogrammet ligger, enligt en rapport från Skolverket 2014, i topp när det kommer till etablering på arbetsmarknaden. Rapporten visar att de som fått slutbetyg med grundläggande behörighet från fordonsprogrammet 2010/2011, ett år senare hade en etableringsgrad på arbetsmarknaden som låg i den absoluta toppen jämfört med andra gymnasieutbildningar. Då detta mönster konstaterades även för årskullarna som tog studenten läsåren 2008/2009 och 2006/2007 kan man konstatera att utbildningen i hög utsträckning leder till jobb.

Trots kombinationen av hög sannolikhet till jobb inom motorbranschen och hög arbetslöshet bland utrikes födda går det förhållandevis få andel elever med utländsk bakgrund på fordons- och transportprogrammet. Jämfört med befolkningen som helhet, som består av runt 20 procent med utländsk bakgrund, är det endast 15 procent av eleverna som har utländsk bakgrund på fordons- och transportprogrammet.

Antal elever
i årskurs 1 på fordons- och
transportprogrammet

Källa: Skolverket

Andel(%) elever med svensk/utländsk
bakgrund alla årskurser 2014/2015 på
fordons- och transportprogrammet

Källa: Skolverket

KONKURRENSKRAFTIG LÖNEBILD

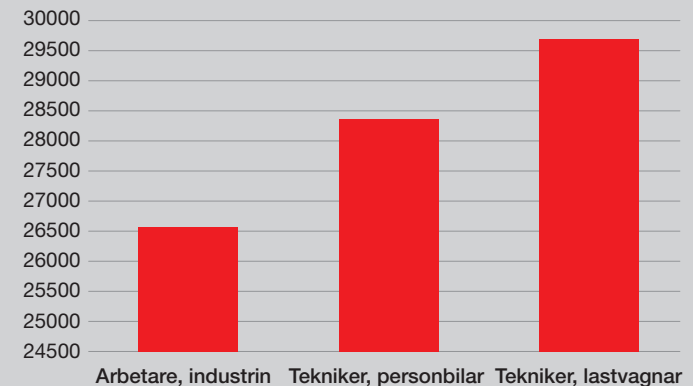
Motorbranschen har genomgått en omvandling i takt med teknikutvecklingen. Flera nya typer av yrken har i och med detta tillkommit och även de traditionella yrkena har fått nya förutsättningar. I dagsläget kan man därför arbeta med en rad olika yrken, från fordonstekniker till lackerare, mekaniker och reservdelsspecialist. Ny teknik och innovationer har gett stora valmöjligheter inom branschen och möjligheten att utvecklas snabbt.

Lönemässigt står sig även motorbranschen väl. Många som arbetar i branschen började även direkt från gymnasiet, vilket gör att inte lönen belastas med avbetalning av studieskulder, något som är vanligt efter avlagd högskoleexamen.

Föreställningen att man *inte* kan tjäna bra utan högskoleexamen blir också snabbt motbevisad när man ser till statistiken. Exempelvis ligger snittlönen för en tekniker som jobbar med lastvagnar i Dalarna på 31 400 kronor i månaden. Att löneläget ser bra ut bekräftas också om man jämför snittlönen för tekniker nationellt med snittlönen för en arbetare i industrin, vilket visas i diagrammet här bredvid.

Att anställda ställer högre krav på sin arbetsgivare är tydligt, då konkurrensen om arbetskraft gör att företag som inte erbjuder bra arbetsplatser löper större risk att tappa personal. I motorbranschen har arbetsgivarna varit väl medvetna om detta och arbetat för att vidareutveckla personalen och erbjuder, relativt andra branscher, sin personal en stor mängd fortbildning.

Månadslön
(kronor per månad),
2014

Källa: Svenskt Näringsliv

OM MYN OCH LYN

Motorbranschens yrkesnämnder, MYN och LYN, är två samarbetsorgan som består av representanter från arbetsgivare (Motorbranschens Arbetsgivareförbund) och fackliga organisationer (IF Metall respektive Svenska Målarförbundet). MYN och LYN arbetar gemensamt med branschens utbildnings- och kompetensförsörjningsfrågor.

För mer information och vid frågor om Tempen på motorbranschen, kontakta Caj Luoma på tel. 08-762 71 56, 0730-44 71 56
Mejl: caj.luoma@transportforetagen.se

KÄLLOR

SCB AKU, november 2015

SCB Sveriges framtida befolkning 2014–2060

SCB Befolkningsstatistik, 2014

Skolverket Skolor och elever i gymnasieskolan, läsåret 2011/2012 – 2014/2015

Skolverket Vad ungdomar gör efter gymnasieskolan, 2014

Trafikverket Förslag till nationell plan för transportsystemet 2014–2025

Debattartikel Norrbottens-Kuriren, 2015-12-13, signerat Aida Hadzialic (S)

– även publicerat på regeringshemsidan

Arbetsförmedlingen Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2015 Dalarnas län

Intern statistik

BIL Sweden – bilsweden.se

MYN och LYN - Tempen på motorbranschen 2016

Svenskt Näringsliv – Lönestatistik

Tempen på motorbranschen 2016 © Motorbranschens yrkesnämnder, MYN och LYN.
Januari 2016. Produktion: Diplomat Communications AB, Stockholm.

